

سهیل موفق، کارگردان فیلم «نوروز»:

تماشای نوروز یک وظیفه ملی است

نسرین بختیاری
گروه فرهنگ و هنر
 سهیل موفق، کارگردان و بازیگری است که کار حرفه‌ای خود را از دهه ۷۰ با بازیگری در سریال‌های تلویزیونی آغاز کرد و پس از آن هم چند فیلم سینمایی از قبیل «شکلاتی»، «پاستاریونی» و «دردسرهای شیرین» ساخته است که در آنها کودکان نقش پررنگی دارند. این کارگردان اخیراً نیز با محور قرار دادن آیین کهن و باستانی نوروز، فیلمی دیگر را برای کودکان و خانواده‌ها با همین عنوان ساخته که می‌توانیم آن را در بخش سودای سیمرغ چهل و دومین جشنواره فیلم فجر ببینیم. اگر نقبی به گذشته بزنیم، می‌بینیم فیلمی که به طور مستقیم به این آیین باستانی بپردازد، نداریم و اکثر فیلم‌ها در میانه بیان قصه اصلی، گریزی هم به نوروز زده‌اند اما این بار قرار است علی نصیریان و شبنم مقدمی به عنوان بازیگران اصلی فیلم، این قصه کهن را برای مخاطبان بازآفرینی کنند. از این رو، حضور نوروز در بخش مسابقه سودای سیمرغ جشنواره چهل و دوم بهانه‌ای برای گفت‌وگو با سهیل موفق، کارگردان این فیلم شد که در ادامه از نظر می‌گذرانید.

اگر بخواهید فیلم خودتان را طوری به مخاطب معرفی کنید که نسبت به دیدن آن در روزهای فجر کنجکاو شود، چه چیزی در مورد آن می‌گویید؟

نوروز در راه است اما هریم در کمین است تا نوروز و بهار را از بین ببرد. عمو نوروز در مسیر کلبه نه‌سرها و جست و جوی حاجی فیروز، دچار سانحه می‌شود و توفانی بزرگ آغاز می‌شود.

این اولین فیلم مناسبی در مورد نوروز است که به‌نظم همین موضوع به اندازه کافی کنجکاو برانگیز است و برای تمام خانواده‌ها یک وظیفه ایجاد می‌کند که تمام افرادی که نگران آیین‌های باستانی ایران هستند و مدام در مورد کم‌رنگ شدنش اظهار نگرانی می‌کنند، می‌توانند در سالن‌های سینما با خانواده به همراه بچه‌ها به تماشایش بنشینند. فیلم نوروز به‌رغم این‌که این وظیفه ملی- تماشای فیلم- را ایجاد می‌کند، کاملاً سرگرم‌کننده است، برای یک ساعت ونیم می‌تواند مخاطبش را درگیر کند و به آنها لذت تماشای یک فیلم را که محتوا و ساختار متفاوتی دارد، بدد.

چه شد که با علی نصیریان برای همکاری به توافق رسیدید؟

استاد نصیریان به دلیل دغدغه‌ای که همواره در مورد موضوعات ملی و فرهنگی به‌خصوص موضوع فیلم؛ یعنی نوروز دارند، بعد از خواندن فیلمنامه قبول کردند که در این پروژه حضور داشته باشند و پس از جلسات متعدد و تبادل نظر، نقش را پذیرفتند.

چه دغدغه‌ای از ساخت این فیلم داشتید و چه تاژی‌ای برای شما داشت که سراغ ساخت چنین مضمونی رفتید؟

زمانی که دخترم، جانا یک سال و نیمه بود و من در تدارک ساخت فیلم «پاستاریونی» بودم، متوجه شدم که او به جشن کریسمس، بابانوئل و موضوعات پیرامون محصولات فرهنگی که در راستای آن تولید می‌شود، توجه می‌کند، علاقه‌مند به پیگیری آنهاست و سوالات زیادی در ذهنش ایجاد کرده بود.

اولین سوّالی که در ذهنم ایجاد شد، این بود که پس شناخت عید نوروز

و ارتباطش با نسل‌های مختلف چه می‌شود؟ ... بعد از جست‌وجو و پرس‌وجو از افراد در سنین مختلف، متوجه شدم چقدر درباره نوروز کم‌کاری شده و به این جشن باستانی، قصه‌ها و افسانه‌های ارزشمند که ۱۲ کشور دنیا آن را جشن می‌گیرند، بی‌توجهی شده است، بنابراین تصمیم گرفتم موضوع فیلم جدیدم نوروز باشد.

ما فیلم‌های کمی درباره نوروز داریم و ساخت این فیلم که قرار است برای کودکان از قصه‌های قدیمی فرهنگ ایرانی صحبت کند، در جای خود بسیار قابل احترام است، به نظر شما چرا در حالی که هزاران قصه با حال و هوای کریسمس ساخته شده، به نوروز کمتر توجه شده است؟

بگذارید صریح به شما پاسخ دهم؛ ما هیچ فیلمی درباره نوروز نداریم؛ یعنی ممکن است آثاری وجود داشته باشند که در آنها گریزی به آیین نوروز زده شده باشد اما هیچ فیلمی براساس فلسفه نوروز ساخته نشده است و اگر باشد، حداقل به خاطر ندارم.

نکته دوم این‌که فیلم را تنها مربوط به مخاطبان کودک ندانید، نوروز یک فیلم صد‌صد خانوادگی است؛ تکرار می‌کنم هر انسانی که دغدغه زنده نگه داشتن آیین‌های باستانی ما را دارد، موظف است از نوروز حمایت کند.

در مورد تعدد آثار با محوریت کریسمس در جهان نیز باید خاطرنشان کنم که سازندگان این فیلم‌ها به وظیفه خود عمل می‌کنند و درک بسیار درستی از تأمین خوراک فرهنگی نسل‌های آینده سرزمین‌های خودشان دارند. این‌که ما به همراه متولیان فرهنگی در مورد نوروز و البته دیگر آیین‌های باستانی تا این اندازه کم‌توجه و کم‌اطلف هستیم، جای تعجب دارد.

چقدر ساخت «نوروز» زمان برد و چه چالش‌ها و سختی‌هایی برای ساخت فیلم داشتید؟

من و حمزه صالحی از پنج سال پیش، پس از طراحی قصه نوروز، به دنبال شخص یا سازمانی بودیم که با درک اهمیت این داستان، حاضر به سرمایه‌گذاری در فیلم نوروز شود. در تمام این پنج سال قصه را‌ها نکردیم و جلسات متعددی را برگزار کردیم. این‌که چنین قصه‌ای با چنین اهمیتی در سطح ملی و بین‌المللی، پنج سال معطل جذب سرمایه‌گذار باشد، بیش از چالش، یک درد عمیق را برای ما به وجود آورد. به طور طبیعی در بخش تولید نیز دچار چالش‌هایی بودیم که دلیل اصلی‌اش به سرمایه‌گذاری یا صد‌صدی بخش خصوصی و فقدان حمایت نهاد‌های متولی فرهنگ در جامعه برمی‌گردد.

یا توجه به این‌که فیلم‌های جشنواره براساس سیاست‌های سال گذشته و حال در اولویت اکران است، فکر می‌کنید چقدر فیلم‌تان گیشه دارد؟ ... اصلاً به گیشه هم فکر می‌کنید؟

جدا از گیشه؛ تماشاکردن فیلم نوروز به معنای حمایت از یکی از مهم‌ترین آیین‌های باستانی این مرز و بوم و یک مسئولیت اجتماعی است. هر سرپرست خانواده وظیفه دارد در جهت حمایت از زنده نگه داشتن آیین نوروز، اعضای خانواده را همراه خود برای تماشای این فیلم خاص به سینما بیاورد. نوروز تنها یک فیلم نیست؛ آغاز مسیری است که نسل‌های آینده برای زنده نگه داشتن آیین‌های باستانی می‌توانند قدردان نسل پیشین خود باشند. اگرچه؛ جذابیت‌های فراوان قصه و روایت بصری آن و حضور هنرمندان بی‌نظیر در جلو و پشت دوربین، نوید دیدن یک فیلم بسیار باکیفیت را به مخاطبان می‌دهد. یادمان باشد تماشای فیلم نوروز یک وظیفه ملی است.

آیا به گرفتن سیمرغ در جشنواره فکر می‌کنید و اگر جایزه بگیرید، مسیر

فیلمسازی برای شما راحت‌تر می‌شود یا سخت‌تر یا این‌که کلافش فیلمسازی برای شما اهمیت دارد؟

قطعاً هر انسانی علاقه‌مند است که زحماتش دیده شود؛ هرچند گرفتن جایزه و هر بار تقدیر شدن، وظیفه‌ای برای هر شخص سنگین‌تر می‌کند اما در طول این سال‌ها بیش از گرفتن جایزه دوست داشتم کارهایی بسازم که مورد پسند مخاطب باشد و از آنها به‌عنوان آثاری شریف و باکیفیت یاد شود. امیدوارم هیأت محترم داوران مثل هیأت محترم انتخاب نگاهی ویژه به یکی از ویژه‌ترین فیلم‌های جشنواره داشته باشند.

شما در آثارتان توجه خاصی به کودکان دارید. علت علاقه شما به این ژانر چیست و این روزها فیلمسازی در این ژانر چه مشکلاتی دارد؟

باز هم تکرار می‌کنم که چیزی به‌عنوان سینمای کودک نداریم بلکه سینمایی به‌عنوان سینمای کودک و خانواده وجود دارد. در این سینما مسائلی مطرح می‌شود که با رویکرد کودک یا خانواده داستانی‌هایی با تمرکز بر انسجام این نهاد اجتماعی مهم تعریف می‌شود. هدف این‌گونه از سینما علاوه بر تولید و سرگرمی، قرار

گرفتن در کنار والدین برای تربیت نسل آینده است. این تربیت زمانی اتفاق می‌افتد که در هر اثر نکاتی برای تکتک اعضای یک خانواده وجود داشته باشد. فیلم باکیفیت در این ژانر باید بتواند از لحظه ابتدایی تا پایان فیلم کل خانواده را با خود همراه کند. در مورد مشکلات فیلمسازی در ژانر کودک

و خانواده، می‌توان

صحبت‌های بسیاری کرد؛ از ساده‌انگاری نسبت به این ژانر، فقدان اقبال متولیان فرهنگی، دلسوز نبودن متولیان اکران این آثار و اختصاص سانس‌های مرده به آنها گرفته تا سخت بودن جذب بخش سرمایه‌گذاری خصوصی و جلب اعتماد آنها. من سه فیلم در این ژانر با سرمایه‌گذار بخش خصوصی ساختم‌ام و در تمام این سال‌ها توان و موقعیت این را داشتم که در ژانرهای دیگر با‌سودگی بیشتر کار کنم اما هر بار که به چشمان دخترم نگاه می‌کنم، دلم برای تکتک کودکان این سرزمین می‌تپد. تلاش کردم به‌رغم همه سختی‌های معیشتی، نادیده گرفته شدن‌ها و مشکلات دیگر این مسیر را ادامه دهم.

وعده‌های فراوانی شنیدم. هر بار هرکدام از فیلم‌هایم را ساختم و از آن تقدیر شد؛ آغوش‌هایی برای حمایت از فیلم‌های بعدی به رویم گشوده‌شد اما چه حیف‌که این آغوش‌هایس از چندی شاید براساس روابط به سمت دیگری چرخید و موی من در این مسیر سپید شد. امروز خوشحالم که به عنوان یک نفر از بیش از ۸۵ میلیون هموطنم وظیفه و رسالت خود را در قبال نسل آینده در حد امکان انجام دادم. من باز هم در این مسیر می‌مانم و چشم انتظار دلسوزانی هستم که باهم ادامه این راه را ببیماییم. هرچند؛ براساس اتفاقات این سال‌ها امید چندانی ندارم. (دست‌ها می‌سایم که دری بگشایم/ به عبث می‌پایم که به در کس آید)

سال‌هاست که جشنواره فیلم فجر برگزار می‌شود، فکر می‌کنید این جشنواره چه تأثیری روی مسیر سینمای ایران گذاشته و حضور فیلم‌سازان اول در کنار فیلم‌سازان حرفه‌ای چقدر روی جریان سینما تأثیرگذار بوده است؟

اصولاً جشنواره‌ها امکان خوبی را برای نقد شدن در اختیار فیلمساز قرار می‌دهند تا با قرار گرفتن در بین آثار متعدد به نقاط قوت و ضعف خود آگاه شود.

